

IES EDUARDO BLANCO AMOR

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

IMAXE E SON 2º BACH

DEPARTAMENTO: Tecnoloxía

ANO ACADÉMICO: 2018/19

ÍNDICE:

1. GLOSARIO
2. CONTEXTO
 - Centro
 - Alumnado
 - Obxectivos xerais da etapa
 - Obxectivos da materia
3. ASPECTOS CURRICULARES. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN
4. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE
5. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS.
6. METODOLOXÍA
 - Outras decisións metodolóxicas
 - Uso de dispositivos móbiles na aula
7. AVALIACIÓN
 - Avaliación inicial
 - Avaliación continua
 - Avaliación final
 - Avaliación extraordinaria
 - Recuperación e avaliación de pendentes
 - Probidade Académica
 - Pautas de actuación nos supostos de plaxio, copia ou fraude
 - Validacións
 - Criterios de promoción
8. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE
 - Indicadores de logro do proceso de ensino
 - Indicadores de logro da práctica docente
9. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
10. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE
 - Medidas ordinarias e extraordinarias
11. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES
12. DATOS DO DEPARTAMENTO
13. REFERENCIAS NORMATIVAS

1. GLOSARIO	
Desenvolvemento curricular	2º nivel de planificación curricular. Inclúese no PE.
Programacións didácticas	3º nivel de planificación. Realizada polos departamentos didácticos.
Programación de aula	4º nivel de planificación. Realizada polo profesorado.
Programación didáctica	Instrumento de planificación curricular específico de cada área que pretende ordenar o proceso de ensino - aprendizaxe do alumnado. Debe responder a estas cuestións: 1. Que, cando e como ensinar / 2. Que, cando e como avaliar / 3. Como atender á diversidade.
Criterios de avaliación	Referente específico para avaliar a aprendizaxe do alumnado. Describen aquilo que se quere valorar e que o alumnado debe lograr, tanto en coñecementos coma en competencias. Responden ao que se pretende conseguir en cada disciplina (art. 2.3. do Decreto 86/2015).
Estándares de aprendizaxe	Especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados de aprendizaxe e que concretan o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer en cada disciplina. Deben ser observables, medibles e avaliábeles, e permitir graduar o rendemento ou o logro alcanzado.
Criterios de cualificación	
Indicadores de logro	Son especificacións dos estándares para graduar o seu nivel de adquisición. Forman parte dos criterios de cualificación de dito estándar. O instrumento máis idóneo para identificar esa graduación sería a rúbrica (art. 7.4 da Orde ECD 65/2015, BOE 29/1/2015). O docente é o responsable da súa definición e posta en práctica.
Grao de consecución dun estándar	Serve para sinalar o grao mínimo de consecución esixible dun estándar para superar a materia (art. 13.3d da Resolución 27/7/2015). Canto maior sexa o grao esixido de consecución, máis importante se considera o estándar.
Criterios de cualificación e instrumentos	Serven para ponderar “o valor” que se dá a cada estándar e a proporción que cada instrumento utilizado para avalialo achega a ese valor.
Procedementos e instrumentos de avaliación	<i>Os procedementos de avaliación utilizables, como a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas orais e escritas, o portfolio, os protocolos de rexistro ou os traballos de clase, permitirán a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente (art. 7.6, terceiro parágrafo, da Orde ECD 65/2015).</i>
Rúbrica	Instrumento de avaliación que permite coñecer o grao de adquisición dunha aprendizaxe ou dunha competencia.
Portfolio	Achega de producións dun alumno/a.
OUTROS ASPECTOS	
Graduación dos estándares	Para identificar o progreso dos estándares ao longo dunha etapa.
Perfil de área	Conxunto de estándares de aprendizaxe avaliábeles que ten unha área ou materia. Dado que os estándares de aprendizaxe avaliábeles póñense en relación coas competencias, este perfil permitirá identificar aquelas competencias que se desenvolven a través desa área ou materia (art. 5.6 Orde ECD 65/2015). Son a referencia para a programación, a avaliación e o reforzo.
Perfil competencial	Conxunto de estándares de diferentes áreas relacionados coa mesma competencia clave (art. 5.7 Orde ECD 65/2015).
Avaliación das competencias	A avaliación do grao de adquisición das competencias debe estar integrada coa avaliación dos contidos, na medida en que ser competente supón mobilizar os coñecementos, destrezas, actitudes e valores (art. 7.3 da Orde ECD 65/2015).
Nivel de desempeño das competencias	Poderanse medir a través dos indicadores de logro, tales como rúbricas ou escalas de avaliación [...] que teñan en conta á atención á diversidade (art. 7.4 da Orde ECD/65/2015).
Tarefa	É a acción ou conxunto de accións orientadas á resolución dunha situación ou problema, nun contexto definido, combinando todos os saberes dispoñibles para elaborar un produto relevante. As tarefas integran actividades e exercicios.
Identificación de contidos e criterios	Exemplo: B1.1: B1: Bloque de contido / 1: Número de contido dun bloque.
Identificación de estándares	Exemplo: TEB1.1.2 TE: Abreviatura da área: Tecnoloxía. B1. Bloque de contidos do que xorde o estándar. 1. Número do criterio de avaliación que orixina o estándar. 2. Número de estándar dun determinado criterio de avaliación.

2. CONTEXTO

Centro

Inaugurado en xaneiro de 1999 foi ata o curso 2015-16 o único centro de Educación Secundaria Obrigatoria do concello de Culleredo, municipio de case 30.000 habitantes e unha superficie de 62,3 Km² que limita cos concellos de A Coruña, Arteixo, Cambre, Carral, Oleiros, Cerceda e Laracha.

Os seus centros de primaria adscritos son o CEIP Ría do Burgo, o CEIP Plurilingüe de Tarrío e o CPR Concertado A Ponte Pasaxe.

Trátase dun Instituto de Ensinanza Secundaria Obrigatoria que no curso académico 2018-19 conta con 733 alumnos/as e 60 profesores. Un centro, agora si, de liña 4 (24 unidades) de ESO e Bacharelato que anteriormente era exclusivo de ESO.

A distribución de cursos é:

Curso	1º ESO	2º ESO	3º ESO	4º ESO	1º Bach.	2º Bach.
Nº Grupos	6	5	4	5	3	4
Nº Alumnos	174	119	115	130	90	112

Características singulares

- Horario do centro: de luns a venres de 8:30 a 14:10 con dous recreos de 20 minutos e os luns de 16:20 a 18:00 horas.
- Centro con servizo de transporte escolar (4 liñas) e de comedor os luns.
- Existencia dun grupo de Adaptación da Competencia Curricular para o alumnado de 1º e 2º inmigrante.
- Grupos de reforzo educativo en Lingua Española, Lingua Galega e Matemáticas en 1º e 2º .
- Grupo de PMAR en 3º.
- Seccións bilingües en 1º, 2º, 3º e 4º da ESO.

Alumnado

Poboación inmigrante

No momento da entrega desta programación non consta con necesidades específicas.

Alumnado con NEAE no curso actual

No momento da entrega desta programación non consta.

Grupos e sesións.

Grupo	Nº alumnos	Profesor	Sesións 1ª Av	Sesións 2ª Av	Sesións 3ª Av	Sesións Totais
C_D	17	Ángel Acción Lamas	27	31	26	84

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
- b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- j) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- k) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- l) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- m) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
- n) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
- o) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

Obxectivos da materia

A materia de Imaxe e Son ten como finalidade promover a formación dunha cidadanía crítica, responsable e autónoma para a utilización, con solvencia e responsabilidade, das tecnoloxías da información e da comunicación, así como o desenvolvemento durante a súa formación das competencias comunicativas, dixitais e tecnolóxicas necesarias para realizar determinados produtos audiovisuais e multimedia, con criterio estético e sensibilidade artística.

Esta materia encrávase no estudo da realidade do estado das tecnoloxías do momento presente e dos métodos de traballo e produtos actuais, permitindo que o alumnado desenvolva o espírito creativo, crítico e estético imprescindibles para desenvolver os proxectos da materia que traballarán as posibilidades que ofrece a integración da imaxe e do son nos produtos audiovisuais e multimedia. Cómpre non esquecer a importancia da atención á non-discriminación das persoas con minusvalía, a accesibilidade e o deseño universais no momento da elaboración dos contidos e das mensaxes audiovisuais.

A materia estrutúrase en nove bloques:

1. Recursos expresivos utilizados en producións audiovisuais.
2. Análise de situacións audiovisuais.
3. Elaboración de guións audiovisuais.
4. Captación de imaxes fotográficas e de vídeo.
5. Tratamento dixital de imaxes.
6. Edición de pezas visuais.
7. Deseño de bandas sonoras.
8. Calidades técnicas do equipamento de son idóneo en radio e medios audiovisuais.
9. Equipamento técnico en proxectos multimedia.

3. ASPECTOS CURRICULARES. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN

Obxectivos Competencias Clave	Contidos	Actividades	Sesións	Criterios de Avaliación
b d g h n CD – CSC	B1.1. Producción audiovisual: tipoloxía de xénero, intencionalidade comunicativa e códigos expresivos.	Investigación, análise e exposición-debate público.	2	B1.1. Analizar criticamente os recursos expresivos utilizados nas producións audiovisuais, relacionando as características funcionais e tipolóxicas coa consecución dos obxectivos comunicativos.
	B1.2. Características expresivas da imaxe: calidades plásticas, funcionais, semánticas e técnicas.	Investigación, análise e exposición-debate público.	2	
	B1.3. Característica expresivas nos dispositivos de captación de imaxe analóxicos e dixitais.	Investigación, análise e exposición-debate público.	2	
	B1.4. Encadramento e ángulo de cámara. Tipos de plano: uso e funcionalidade.	Investigación, análise e exposición-debate público.	2	
	B1.5. Conceptos espaciais da imaxe: valor expresivo e comunicativo. Campo e fóra de campo. Movemento interno e posta en escena.	Investigación, análise e exposición-debate público.	2	
	B1.6. Uso do son diexético e extradiexético. Voz en off.	Realización de prácticas documentadas. Proxecto audiovisual colaborativo.	1	
b d g h n CCL – CD – CCEC – CAA – CSIEE	B2.1. Elementos teóricos da montaxe audiovisual: tipoloxías.	Investigación, análise e exposición-debate público.	1	B2.1. Analizar situacións audiovisuais extraídas de produtos cinematográficos de diversos xéneros, aplicando as técnicas de linguaxe audiovisual e valorando os elementos que garanten o mantemento da continuidade narrativa e formal nunha produción audiovisual.
	B2.2. Temporalidade e ritmo na edición.	Investigación, análise e exposición-debate público.	1	
	B2.3. Recursos técnicos da montaxe e a edición: corte, fundido e encadeado.	Proxecto audiovisual colaborativo.	1	
	B2.4. Efectos e signos de puntuación na transmisión comprensiva da mensaxe audiovisual.	Investigación, análise e exposición-debate público. Proxecto audiovisual colaborativo.	1	
	B2.5. Funcións da linguaxe. Fragmentación. Non fragmentación. Construción do significado.	Investigación, análise e exposición-debate público. Proxecto audiovisual colaborativo.	1	
	B2.6. Influencia da técnica da montaxe e a edición na percepción do espazo e a temporalidade.	Investigación, análise e exposición-debate público.	1	
b d g h m n CCL – CAA – CSIEE – CCEC	B3.1. O guión como documento de traballo. Translación do texto á imaxe e ao son.	Proxecto audiovisual colaborativo.	2	B3.1. Elaborar guións audiovisuais aplicando unha estrutura narrativa coherente coas posibilidades expresivas da imaxe, o son e a música.
	B3.2. Guión audiovisual. Estrutura narrativa. Idea temática. Escenas e secuencias.	Proxecto audiovisual colaborativo.	2	
	B3.3. Fases de creación dun guión.	Proxecto audiovisual colaborativo.	1	

Obxectivos Competencias Clave	Contidos	Actividades	Sesións	Criterios de Avaliación
	B3.4. Guión literario, guión técnico e storyboard.	Proxecto audiovisual colaborativo.	6	
	B3.5. Producción audiovisual multimedia: fases e persoal que intervéñ.	Proxecto audiovisual colaborativo.	1	
	B3.6. Guión audiovisual e guión de audiodescrición.	Proxecto audiovisual colaborativo.	3	
b d g h i m n CMCCT – CSC	B4.1. Sistemas e dispositivos de captación e reprodución visual. Percepción visual e funcionamento das cámaras fotográfica e de vídeo.	Análise de equipos e técnicas. Realización de prácticas documentadas.	6	B4.1. Gravar pezas audiovisuais aplicando técnicas de captación de imaxes fotográficas e de vídeo, e reforzando a súa expresividade mediante os recursos e medios técnicos da linguaxe audiovisual.
	B4.2. Iluminación da escena.	Realización de prácticas documentadas.	2	
	B4.3. Composición e posta en escena: sentido estético e sentido narrativo.	Realización de prácticas documentadas con análise comparado das distintas posibilidades.	2	
	B4.4. Tipos de movementos de imaxe. Desprazamento do eixe e focal.	Realización de prácticas documentadas.	1	
	B4.5. Aspectos técnicos da imaxe: distancia focal, temperatura de cor, exposición e resolución.	Realización de prácticas documentadas con equipamento real e con simuladores.	1	
	B4.6. Tipoloxía de soportes audiovisuais e os seus formatos.	Análise.	1	
	B4.7. Aplicación dos conceptos de plano, toma, exposición, enfoque, punto de vista e ángulo de encadre.	Realización de prácticas documentadas con equipamento real e con simuladores.	2	
	B4.8. Resolución da imaxe e almacenamento.	Realización de prácticas documentadas.	1	
a g CSC	B4.9. Dereitos de imaxe: Copyright e Copyleft. Cesión de dereitos imaxe.	Proxecto audiovisual colaborativo.	2	B4.2. Recoñecer os sistemas de xestión, distribución e protección de dereitos de autoría.
b d g h i m n CMCCT – CSIEE	B5.1. Axustes da imaxe fixa: balance de brancos, contraste, brillo e saturación.	Realización de prácticas documentadas con equipamento real e con simuladores.	1	B5.1. Realizar o tratamento dixital de imaxes valorando características de cor, formatos e contraste, e empregando técnicas de xeración, procesamento e retoque de imaxe fixa.
	B5.2. Corrección de cor.	Realización de prácticas documentadas con equipamento real e con simuladores.	1	
	B5.3. Correccións perspectivas da imaxe na posproducción.	Realización de prácticas documentadas.	1	
b d g h i m n CAA – CSIEE – CD – CMCCT – CCEC	B6.1. Proceso de posproducción: selección de tomas, aplicación dos conceptos de ritmo, construción do significado e continuidade.	Proxecto audiovisual colaborativo.	3	B6.1. Editar pezas visuais aplicando técnicas de creación de secuencias dinámicas de gráficos e imaxes fixas, e de montaxe audiovisual, axustándoas a pezas musicais.
	B6.2. Elementos específicos da posproducción: transicións, efectos dixitais e sonorización.	Proxecto audiovisual colaborativo.	2	

Obxectivos Competencias Clave	Contidos	Actividades	Sesións	Criterios de Avaliación
	B6.3. Formatos e códigos para a exportación de arquivos audiovisuais.	Proxecto audiovisual colaborativo.	1	
b d g h i m n CCL – CSC – CD – CMCCT – CCEC	B7.1. Banda sonora da produción audiovisual: diálogos, efectos de son e música.	Proxecto audiovisual colaborativo.	3	B7.1. Integrar o son e a imaxe nun produto multimedia, un audiovisual ou un programa de radio, aplicando os recursos expresivos da linguaxe sonora e relacionando as súas posibilidades de articulación e combinación segundo os tipos de destinatarios/as.
	B7.2. Recursos específicos de linguaxe sonora.	Proxecto audiovisual colaborativo.	1	
	B7.3. Xéneros radiofónicos.	Proxecto audiovisual colaborativo.	1	
	B7.4. Aplicación práctica dos conceptos teóricos de diálogos, efectos de son e música. Procura e elaboración de recursos sonoros para produtos audiovisuais.	Proxecto audiovisual colaborativo.	3	
	B7.5. Audiodescrición e subtitulación na produción audiovisual: a súa utilización na atención á minusvalía.	Proxecto audiovisual colaborativo.	2	
a g CSC	B7.6. Dereitos de autoría: Copyright e copyleft.	Análise dos recursos empregados e aplicación no proxecto audiovisual colaborativo.	2	B7.2. Recoñecer os sistemas de xestión e protección de dereitos de autoría.
b d g h i n CCL – CAA – CD – CMCCT – CCEC	B8.1. Características do son: frecuencia e intensidade.	Investigación e posta en común.	1	B8.1. Recoñecer as calidades técnicas do equipamento de son idóneo en programas de radio, gravacións musicais e proxectos audiovisuais, xustificando as súas características funcionais e operativas
	B8.2. Medios de transmisión do son: ondas de radio e impulsos electromagnéticos	Investigación e posta en común.	1	
	B8.3. Sistemas de captación de son. Tipos de micrófonos.	Investigación e posta en común.	1	
	B8.4. Sistemas de mestura de sons: mesa de son. Medios técnicos na captación de sons. Cableamento e conectores. Dispositivos de rexistro e gravación. Software de edición de son.	Realización de prácticas documentadas. Proxecto audiovisual colaborativo.	3	
	B8.5. Evolución do rexistro sonoro na historia das produción audiovisuais.	Investigación e posta en común.	1	
b d g h i n CAA – CSIEE – CMCCT	B9.1. Prestación dos equipamentos informáticos na elaboración multimedia.	Investigación e posta en común.	1	B9.1. Recoñecer as prestacións do equipamento técnico en proxectos multimedia, identificando as súas especificacións e xustificando as súas aptitudes en relación cos requisitos do medio e as necesidades dos proxectos.
	B9.2. Aplicacións informáticas para tratamento de imaxe, animación 2d, edición de vídeo e autoría.	Realización de prácticas documentadas. Proxecto audiovisual colaborativo.	6	
	B9.3. Formatos de arquivo empregados no tratamento dixital de imaxe, audio e vídeo na produción multimedia.	Investigación e posta en común.	1	
	B9.4. Medidas de accesibilidade aos contidos multimedia.	Investigación e posta en común.	1	

BLOQUE Peso	ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE	TEMPORIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
1 20%	IS.1.1.3. Valora as consecuencias comunicativas da utilización formal e expresiva do encadramento, o ángulo de cámara e os seus movementos na resolución de diversas situacións audiovisuais.	1ª	Aprecia os distintos valores expresivos derivados dos movementos da cámara e dos encadramentos.	Análise de producións audiovisuais. Investigación e debate.
	IS.1.1.4. Relaciona o valor expresivo e comunicativo dos conceptos espaciais da imaxe, tales como o campo, o fóra de campo e os movementos interno e externo dos planos, coa interpretación do relato audiovisual.	1ª	Aprecia os distintos valores expresivos derivados dos movementos de planos.	Análise de producións audiovisuais. Investigación e debate.
2 40%	IS.2.1.1. Analiza os elementos teóricos da montaxe audiovisual para a análise da continuidade da mensaxe narrativa de produtos fílmicos.	1ª	Relaciona tipos de montaxe cos mensaxes narrativos derivados.	Análise dos elementos de montaxe nunha produción audiovisual. Investigación e debate.
	IS.2.1.2. Diferencia as achegas máis significativas producidas na evolución histórica das teorías da montaxe audiovisual.	1ª	Sintetiza unha evolución histórica nunha liña de tempo.	Investigación e síntese a través dunha infografía ou liña de tempo. Rúbrica.
	IS.2.1.3. Valora as consecuencias da aplicación das técnicas de montaxe fílmica no mantemento da continuidade narrativa, perceptiva, formal, de movemento, de acción e de dirección.	1ª - 3ª	Aprecia os distintos valores expresivos derivados das técnicas de montaxe.	Análise de producións audiovisuais. Investigación e debate.
	IS.2.1.4. Relaciona a funcionalidade narrativa e expresiva dos efectos e os signos de puntuación, así como a súa corrección técnica, coa transmisión comprensiva da mensaxe nunha produción audiovisual.	1ª - 3ª	Aprecia os distintos valores expresivos derivados dos efectos visuais e sonoros.	Análise de producións audiovisuais. Investigación e debate.
	IS.2.1.5. Xustifica as alternativas posibles na montaxe dun produto audiovisual, a partir da valoración do tratamento do tempo, do espazo e da idea ou contido.	1ª - 3ª	Analiza e aporta outras opcións de montaxe dunha produción audiovisual.	Análise de producións audiovisuais. Investigación e debate.
3 40%	IS.3.1.1. Valora a importancia da función expresiva da imaxe, o son e a música no proceso de creación de guións audiovisuais.	2ª	Valora a relevancia da imaxe, do son e da música na creación de guións audiovisuais.	Análise de producións audiovisuais. Investigación e debate.
	IS.3.1.2. Caracteriza a estrutura narrativa e a idea temática dun guión audiovisual de ficción, a partir da análise dun proxecto achegado.	2ª	Elabora un guión audiovisual a partir da análise dun proxecto achegado.	Realización audiovisual. Rúbrica.
	IS.3.1.3. Constrúe o guión literario dunha determinada secuencia seguindo as fases estandarizadas nas producións audiovisuais: determinación da idea, documentación, storyline, argumento e tratamento.	2ª	Realiza un guión literario seguindo as fases estandarizadas das producións audiovisuais.	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.
	IS.3.1.4. Realiza a transformación dunha secuencia dramática á estrutura propia dun guión técnico e un storyboard.	2ª	Realiza un guión técnico a partir dunha secuencia dramática.	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.
	IS.3.1.5. Relaciona os procesos e as fases dunha produción	2ª	Segue os procesos e fases propios na realización dunha	Informe da realización audiovisual colaborativa.

BLOQUE Peso	ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE	TEMPORIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	audiovisual multimedia coas funcións do persoal técnico e artístico que intervéñen nesta.		producción audiovisual.	
	IS.3.1.6. Identifica as diferenzas e as semellanzas na construción de guiños audiovisuais e guiños de audiodescrición.	2ª	Identifica as diferenzas e as semellanzas na construción de guiños audiovisuais e guiños de audiodescrición.	Informe da realización audiovisual colaborativa.
4 -%	IS.4.1.1. Compara o proceso de captación de imaxes do ollo humano e da percepción visual coa aplicación transferida aos sistemas de captación e reprodución visual.	1ª - 2ª	Compara o proceso de captación de imaxes do ollo humano e da percepción visual coa aplicación transferida aos sistemas de captación e reprodución visual, especialmente a repercusión da iluminación.	Informe da realización audiovisual colaborativa.
	IS.4.1.2. Xustifica o efecto da iluminación das secuencias que se vaian captar polos sistemas técnicos audiovisuais.	1ª - 2ª	Xustifica o efecto da iluminación das secuencias que se vaian captar polos sistemas técnicos audiovisuais.	Informe da realización audiovisual colaborativa.
	IS.4.1.3. Dispón os flashes fotográficos ou a iluminación lixeira necesaria para adecuar as condicións lumínicas da escena aos dispositivos de captura fotográfica ou de vídeo.	1ª – 2ª - 3ª	Dispón os flashes fotográficos ou a iluminación lixeira necesaria para adecuar as condicións lumínicas da escena aos dispositivos de captura fotográfica ou de vídeo.	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.
	IS.4.1.4. Rexistra coa cámara de vídeo e coa fotográfica as tomas, os planos e as secuencias, e introduce os axustes necesarios de temperatura de cor, exposición, resolución, son e os metadatos coa información necesaria para a súa identificación.	1ª – 2ª - 3ª	Rexistra coa cámara de vídeo e coa fotográfica as tomas, os planos e as secuencias, e introduce os axustes necesarios de temperatura de cor, exposición, resolución, son e os metadatos coa información necesaria para a súa identificación.	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.
	IS.4.1.5. Elixe as alternativas apropiadas de rexistro en fita magnética, discos ópticos, tarxetas de memoria e discos duros que resulten idóneas para diversos tipos de filmación ou gravación audiovisual.	1ª – 2ª - 3ª	Elixe as alternativas apropiadas de rexistro en fita magnética, discos ópticos, tarxetas de memoria e discos duros que resulten idóneas para diversos tipos de filmación ou gravación audiovisual.	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.
	IS.4.2.1. Utiliza recursos audiovisuais de acordo coas leis de propiedade intelectual.	1ª - 2ª - 3ª	Utiliza recursos audiovisuais de acordo coas leis de propiedade intelectual.	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.
5 -%	IS.5.1.1. Corrixe anomalías dos orixinais de imaxe fixa, e realiza os axustes necesarios de contraste, equilibrio de gris, brillo e saturación, adaptando o resultado ás características do medio ou soporte final das imaxes.	1ª	Corrixe anomalías dos orixinais de imaxe fixa, e realiza os axustes necesarios de contraste, equilibrio de gris, brillo e saturación.	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.
	IS.5.1.2. Adapta e axusta as imaxes ás características técnicas do medio ou soporte final, garantindo, de ser o caso, o rexistro espazo-temporal e a continuidade das secuencias de imaxes fixas necesarias para a elaboración do material visual.	2ª - 3ª	Adapta e axusta as imaxes ás características técnicas do medio ou soporte final.	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.
	IS.5.1.3. Elabora a imaxe final do proxecto mediante a aplicación de transformacións xeométricas e efectos de perspectiva necesarios, empregando técnicas e ferramentas específicas de edición.	2ª - 3ª	Elabora a imaxe final do proxecto mediante a aplicación de transformacións xeométricas e efectos de perspectiva necesarios, empregando técnicas e ferramentas específicas de edición.	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.

BLOQUE Peso	ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE	TEMPORIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
6 -%	IS.6.1.1. Relaciona as especificacións técnicas e as calidades operativas do equipamento de posprodución coas metodoloxías de montaxe e edición en proxectos de cine, vídeo e televisión.	3ª	Relaciona as especificacións técnicas e as calidades operativas do equipamento de posprodución coas metodoloxías de montaxe e edición en proxectos de cine, vídeo e televisión.	Informe da realización audiovisual colaborativa.
	IS.6.1.2. Configura o proxecto de edición de gráficos e imaxes fixas ou de edición non lineal, considerando o formato axeitado ao material orixinal e á difusión final que se pretende no proxecto.	3ª	Configura o proxecto de edición de gráficos e imaxes fixas segundo o final que se pretende no proxecto.	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.
	IS.6.1.3. Edita as pezas de vídeo, as fotografías, os gráficos, os rótulos e os elementos sonoros na liña de tempo do programa de edición, realizando transicións entre os planos, elaborando subtítulos, harmonizando o ton e sincronizando a duración da imaxe co audio.	3ª	Edita as pezas de vídeo, as fotografías, os gráficos, os rótulos e os elementos sonoros na liña de tempo do programa de edición, realizando transicións entre os planos, elaborando subtítulos, harmonizando o ton e sincronizando a duración da imaxe co audio.	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.
	IS.6.1.4. Exporta a peza visual de edición a un ficheiro co formato necesario para a súa posterior reprodución.	3ª	Exporta a peza visual de edición a un ficheiro co formato necesario para a súa posterior reprodución.	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.
	IS.6.1.5. Xustifica a idoneidade da edición lineal ou da edición non lineal en diversos proxectos de montaxe e posprodución.	3ª	Xustifica a idoneidade da edición lineal ou da edición non lineal no seu proxecto de montaxe.	Informe da realización audiovisual colaborativa.
7 -%	IS.7.1.1. Especifica o valor funcional, expresivo e comunicativo dos recursos sonoros empregados na construción da banda sonora dunha produción audiovisual ou radiofónica.	1ª - 2ª	Especifico o valor expresivo dos recursos sonoros empregados na construción da banda sonora dunha produción audiovisual ou radiofónica.	Análise sonoro dunha produción audiovisual. Investigación e debate.
	IS.7.1.2. Recoñece as achegas tecnolóxicas e expresivas que o son achegou no proceso de transformación do cine mudo ao cine sonoro.	1ª	Recoñece as achegas tecnolóxicas e expresivas que o son achegou no proceso de transformación do cine mudo ao cine sonoro.	Análise sonoro dunha produción audiovisual. Investigación e debate.
	IS.7.1.3. Identifica os recursos específicos de linguaxe sonora empregados na construción da banda sonora dunha produción audiovisual.	2ª	Identifica os recursos específicos de linguaxe sonora empregados na construción da banda sonora dunha produción audiovisual.	Análise sonoro dunha produción audiovisual. Investigación e debate.
	IS.7.1.4. Diferencia as características estruturais, expresivas e funcionais dos xéneros radiofónicos, a partir da análise das grellas de programación de distintas emisoras de radio.	2ª	Diferencia as características estruturais, expresivas e funcionais dos xéneros radiofónicos, a partir da análise da grella de programación dalgunha emisora de radio.	Análise sonoro dunha produción radiofónica. Investigación e debate.
	IS.7.1.5. Elabora mediante aplicacións dixitais a banda sonora dun produto audiovisual sinxelo ou multimedia e dun programa de radio, dando resposta aos seus requisitos comunicativos.	2ª - 3ª	Elabora mediante aplicacións dixitais a banda sonora dun produto audiovisual sinxelo ou multimedia e dun programa de radio.	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.
	IS.7.1.6. Analiza e valora os produtos de audiodescrición e subtitulación de obras audiovisuais e multimedia para a atención á minusvalía visual e auditiva.	3ª	Analiza e valora os produtos de audiodescrición e subtitulación de obras audiovisuais e multimedia para a atención á minusvalía visual e auditiva.	Análise e realización audiovisual. Rúbrica.
	IS.7.2.1. Utiliza recursos sonoros de acordo coas leis de propiedade	2ª - 3ª	Utiliza recursos sonoros de acordo coas leis de propiedade	Realización audiovisual colaborativa. Rúbrica.

BLOQUE Peso	ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE	TEMPORIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
	intelectual.		intelectual.	
8 -%	IS.8.1.1. Analiza o proceso de captación do oído humano e a percepción das frecuencias audíbles.	1ª	Coñece o proceso de captación do oído humano e a percepción das frecuencias audíbles.	Investigación e análise. Informe.
	IS.8.1.2. Identifica os fitos máis importantes producidos na evolución histórica do rexistro sonoro.	1ª	Identifica os fitos máis importantes producidos na evolución histórica do rexistro sonoro.	Investigación e síntese a través dunha infografía ou liña de tempo. Rúbrica.
	IS.8.1.3. Recoñece os sistemas de captación e rexistro sonoro empregados na produción de audiovisuais e radio.	1ª	Recoñece os sistemas de captación e rexistro sonoro empregados na produción de audiovisuais e radio.	Investigación e síntese a través dunha infografía. Rúbrica.
	IS.8.1.4. Identifica as prestacións técnicas dos diversos micrófonos e accesorios necesarios en proxectos audiovisuais e de espectáculos.	1ª	Identifica as prestacións técnicas dos diversos micrófonos e accesorios necesarios en proxectos audiovisuais e de espectáculos.	Investigación e síntese a través dunha infografía. Rúbrica.
	IS.8.1.5. Describe as prestacións de liñas de audio con diferentes tipos de cables e conectores, en función dos requisitos de micrófonos e dos equipamentos reprodutores, informáticos, de gravación e de rexistro de audio que se vaian empregar en proxectos audiovisuais.	1ª	Describe as prestacións de liñas de audio con diferentes tipos de cables e conectores, en función dos requisitos de micrófonos e dos equipamentos reprodutores, informáticos, de gravación e de rexistro de audio que se vaian empregar en proxectos audiovisuais.	Investigación e síntese a través dunha infografía. Rúbrica.
	IS.8.1.6. Analiza as especificacións técnicas e as calidades operativas de diversas configuracións de equipamento de audio en gravacións en estudio de música, dobraxe e efectos sonoros.	1ª	Interpreta as especificacións técnicas e as calidades operativas de diversas configuracións de equipamento de audio en gravacións en estudio de música, dobraxe e efectos sonoros.	Informe da realización audiovisual colaborativa.
9 -%	IS.9.1.1. Identifica as prestacións do equipamento informático en proxectos multimedia.	1ª	Identifica as prestacións do equipamento informático en proxectos multimedia.	Informe da realización audiovisual colaborativa.
	IS.9.1.2. Recoñece as prestacións técnicas e operativas das aplicacións de tratamento de imaxes, animación 2D, edición de vídeo e autoría.	1ª	Recoñece as prestacións técnicas e operativas das aplicacións de tratamento de imaxes, animación 2D, edición de vídeo e autoría.	Informe da realización audiovisual colaborativa.
	IS.9.1.3. Xustifica a utilización de determinados formatos de ficheiro de imaxe, audio e vídeo para cámaras fotográficas, escáners, micrófonos, liñas de audio e reprodutores de vídeo, adecuados aos proxectos multimedia.	1ª	Xustifica a utilización de determinados formatos de ficheiro de imaxe, audio e vídeo para cámaras fotográficas, escáners, micrófonos, liñas de audio e reprodutores de vídeo, adecuados aos proxectos multimedia.	Informe da realización audiovisual colaborativa.
	IS.9.1.4. Valora as necesidades de usuarios con diferentes graos de accesibilidade e as esixencias técnicas dos diversos medios de explotación e as opcións de saída das aplicacións multimedia.	1ª	Valora as necesidades de usuarios con diferentes graos de accesibilidade e as esixencias técnicas dos diversos medios de explotación e as opcións de saída das aplicacións multimedia.	Informe da realización audiovisual colaborativa.

4. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE	5. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS (*).
Competencia na Comunicación Lingüística (CCL): Explicar, argumentar e expor os seus propios proxectos, de forma oral como escrita, empregando vocabulario específico.	Comprensión lectora (CL). Emprego de diferentes tipos de textos en distintos medios de comunicación e especial énfase na comprensión de instrucións e enunciados de problemas como primeiro paso para a súa resolución.
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT): Aplicar o razoamento matemático, do pensamento lóxico e espacial para explicar e describir a realidade a través dunha linguaxe simbólica. Utilizar procedementos relacionado co método científico, como a observación, a experimentación e o descubrimento e a reflexión posterior, potenciando o pensamento crítico.	Expresión oral e escrita (EOE). Os debates, o traballo en grupo e as presentacións das producións propias propiciarán a consolidación das destrezas comunicativas. A elaboración de traballos de diversa índole (informes de resultados, memorias técnicas, conclusións, análise de información extraída de páxinas web, participación en foros e redes sociais, envío de correos electrónicos, etc.) permitirá a construción do seu portafolio persoal, a través do cal non só se poderá valorar o grao de avance da aprendizaxe senón a madurez, coherencia, rigor e claridade da súa exposición.
Competencia dixital (CD): Crear e manipular imaxes e documentos audiovisuais con creatividade mediante aplicacións e programas, online e offline, informáticos. Coñecer e configurar equipos técnicos.	Comunicación audiovisual (CA). Na sociedade da comunicación xa non chega co consumo audiovisual polo que potenciarase na medida do posible a creación destes recursos por parte do alumnado tanto para documentar a súa aprendizaxe como para divulgar mensaxes ou creacións propias.
Competencia de aprender a aprender (CAA): Tomar decisións cun certo grao de autonomía, organizar o proceso da propia aprendizaxe, xestionando o tempo e a información, e aplicar o aprendido a situacións cotiás das que poida avaliar os resultados.	Tecnoloxías da Información e da Comunicación (TIC). O uso das tecnoloxías da información e da comunicación estará presente en todo momento xa que a metodoloxía proposta incorpora o emprego exhaustivo de tales recursos de maneira activa para o alumnado, empregándoas non só para consumir contidos propios da materia senón para simular, crear e comunicar.
Competencias sociais e cívicas (CSC): Traballar en equipo fomentando actitudes de respecto, tolerancia, cooperación, flexibilidade e adquisición de habilidades sociais promovendo a accesibilidade das producións audiovisuais creadas.	Emprendemento e iniciativa empresarial (EIE). Tanto na proposta como na avaliación das actividades e tarefas fomentárase a creatividade, autonomía, iniciativa e traballo en equipo na procura da autoconfianza e sentido crítico.
Competencia no sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE): Planificar, xestionar e tomar decisións promoven a iniciativa, a innovación, a autonomía e a independencia. Traballar individual e colaborativamente asumindo responsabilidades potenciando a capacidade de pensar de xeito creativo, crítico e con responsabilidade.	Educación cívica e constitucional (ECC). Tanto nos valores sociais referidos á práctica da cidadanía democrática e á convivencia en sociedade como os individuais relativos á identidade e á propiedade intelectual.
Competencia de conciencia e expresións culturais (CCEC): Integrar actividades e procesos creativos permite afondar nos aspectos estéticos e culturais favorecendo a sensibilidade artística e a alfabetización estética. Crear dunha linguaxe persoal a través da identificación e experimentación cos elementos expresivos de diversas ferramentas e técnicas.	Prevención da violencia (PV). O traballo en grupos mixtos fomentará o desenvolvemento da igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, especialmente na prevención da violencia de xénero e da discriminación por razóns de orientación sexual. Do mesmo xeito promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución de conflitos.
	Educación e seguridade viaria (ESV). Promoción de accións para a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico.

(*) O artigo 4 do Decreto 86/2015, que establece o currículo da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, subliña a relevancia dos elementos transversais na programación docente de todas as materias.

6. METODOLOXÍA

Introdución

Seguindo a premisa de que a aprendizaxe é un fenómeno interactivo e construtivo a aprendizaxe cooperativa amósase como a ferramenta axeitada para o seu desenvolvemento.

Convén comezar aclarando que o traballo en grupo non é o mesmo que o traballo cooperativo onde cada membro é responsable de maneira individual de parte do traballo final que non pode ser completado a menos que os membros traballen xuntos, implica traballar con equipos heteroxéneos que favorezan a madurez interpersoal, asumir que cada quen non só é responsable da súa aprendizaxe senón que tamén de axudar aos seus compañeiros a aprender.

Con carácter xeral traballarase con equipos de 4-5 membros estables ao longo do curso, mixtos en razón de sexo e heteroxéneos en rendemento e habilidades, onde se anime a axudar aos compañeiros e se recompense o rendemento obtido como consecuencia do traballo en equipo, dividiranse en certas ocasións en parellas e tríos, agora si con carácter rotatorio, de xeito que o alumno traballe individualmente, en parella, en trío e en equipo. De feito tamén se recomenda a realización dalgunha práctica a realizar co grupo-aula onde poidan observar a dificultade da súa organización pero tamén as vantaxes do reparto coordinado de tarefas.

Aspectos xerais

- Partir da competencia inicial do alumnado.
- Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe.
- Potenciar as metodoloxías activas e participativas:
 - Combinar traballo individual e cooperativo.
 - Aprendizaxe por proxectos.
- Enfoque orientado á realización de tarefas e á resolución de problemas.
- Uso habitual das TIC como ferramentas ou medios que facilitan o traballo. Empregaranse para reunir e organizar a información, como ferramentas de edición e de difusión, tanto do proceso como do produto final.
- Papel facilitador do profesor/a.

Estratexias metodolóxicas

- Memorización comprensiva.
- A busca de información, a planificación e a edición e montaxe dun produto audiovisual e multimedia seguindo a planificación previamente elaborada.
- Elaboración de sínteses: a presentación, oral e/ou escrita, de informes sobre ideas e solucións, favorecendo o debate e propiciando a argumentación e a achega de ideas.
- Formulación de problemas abertos que admitan múltiples solucións para estimular a creatividade e para obter un conxunto de características técnicas e estéticas do produto que se debe crear.
- Análise de documentos, gráficos, mapas, táboas de datos, cadros de características, guións, imaxes fixas e en movemento, sons.
- Comentarios de creacións audiovisuais e multimedia, obtención de obxectivos, cualidades técnicas e estéticas.
- Resolución de problemas técnicos.
- Deseño e realización dun proxecto audiovisual e multimedia colaborativo que lle dea un fío condutor a toda a programación.
- Integraremos o uso das tecnoloxías da información e da comunicación como ferramentas ou medios que facilitan o traballo, non como un fin en si mesmas. O seu emprego para reunir e

presentar información, como ferramentas de edición e montaxe e como medios de difusión, serán elementos de referencia durante todo o curso.

Secuencia de traballo habitual na aula

Motivación:

- Formulación de cuestións que favorezan o conflito cognitivo.
- Presentación da actividade con textos, imaxes fixas e/ou en movemento, sons, etc.
- Participación no Foro de Introducción do Tema no Aula Virtual Moodle.

Información do profesor/a:

- Información básica para todo o alumnado.
- Información complementaria para reforzo e apoio.
- Información complementaria para afondamento e ampliación.

Traballo persoal:

- Lectura e comprensión de textos.
- Análise de documentos, guións, imaxes fixas e en movemento, sons, etc.
- Resposta a preguntas.
- Resolución de problemas.
- Comentario de documentos, guións, imaxes fixas e en movemento, sons, etc.
- Participación en Foros de reflexión e debate.
- Elaboración de sínteses ou mapas conceptuais, imaxes, audios, multimedia,...
- Memorización comprensiva.

Avaliación:

- Análise de producións, portfolio: descrición de procesos, planificación, comentarios, elaboración e edición de guións, imaxes fixas e en movemento, sons, multimedia, etc.
- Exposicións orais.
- Traballos individuais e en grupo.
- Observación do traballo na aula.
- Participación nos Foros de Reflexión e Debate.

Outras decisións metodolóxicas

Agrupamentos:

En función das actividades a realizar, organizaranse distintos agrupamentos de alumnos.

A organización preferente consistirá na división do grupo-aula en equipos de 4-5 alumnos estables ao longo do curso. Estes equipos desenvolverán o seu proxecto de curso e, ademais, distribuiranse en parellas e/ou tríos rotatorios para a realización das distintas actividades/tarefas propostas.

Tamén haberá actividades individuais como o mantemento do portfolio dixital persoal.

Tempos:

Os tempos axustaranse as actividades/tarefas/proxectos propostos.

Espazos:

- Aula-Taller 2.
- Aula de informática. 15 equipos, traballo por parellas/tríos, segundo dispoñibilidade.

Materiais e recursos didácticos

Segundo o punto 2 do Artigo 111 bis da Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa:

Os contornos virtuais de aprendizaxe que se empreguen nos centros docentes sostidos con fondos públicos facilitarán a aplicación de plans educativos específicos deseñados polos docentes para a consecución de obxectivos concretos do currículo, e deberán contribuír á extensión do concepto de aula no tempo e no espazo. Por isto deberán, respectando os estándares de interoperabilidade, permitir aos alumnos e alumnas o acceso, desde calquera sitio e en calquera momento, aos contornos de aprendizaxe dispoñibles nos centros docentes en que estuden, tendo en conta os principios de accesibilidade universal e deseño para todas as persoas e con pleno respecto ao disposto na normativa aplicable en materia de propiedade intelectual.

Polo que queda completamente xustificado o emprego non só como fonte de recursos da plataforma Moodle senón como contido e medio de aprendizaxe pensando no futuro do e-learning e na formación ao longo da vida do noso alumnado.

Os materias a empregar no desenvolvemento desta programación están dispoñibles no Aula-Taller de Tecnoloxía 2 (e no aula de informática para as actividades relacionadas coas TIC, 15 equipos):

- Ordenador con acceso a internet e PDI para as exposicións ó grupo e dos equipos.
- 5 portátiles con acceso a internet con Windows 10.
- Ferramentas e material funxible.
- Cámara fotográfica, trípode, micrófono, fondo croma, chasis de monitores a modo de escenarios, etc.
- O software libre a empregar atópase instalado e/ou accesible para o traballo online.
- Curso Virtual "[Imaxe e Son 1819](#)" que inclúe esta Programación Didáctica e a Secuencia Didáctica pormenorizada.

Non se emprega libro de texto.

Uso de dispositivos móbiles na aula

O teléfono móbil é unha ferramenta de grande importancia na sociedade da información e da comunicación, onde os adolescentes son os maiores dependentes e consumidores de esta. Dende este departamento consideramos que o sistema educativo no pode permanecer alieo a esta realidade tanto polo que nos toca como formadores do alumnado para o seu desenvolvemento na sociedade como polo aproveitamento académico deste recurso, que xa non é un mero dispositivo de comunicación senón que leva implícito unha enorme variedade de ferramentas potencialmente educativas.

A utilización do móbil dentro da aula abarcará temas de uso axeitado e responsable, de seguridade en internet e nas redes sociais, como ferramenta educativa coñecendo e empregando determinadas aplicacións.

Algúns dos beneficios máis salientables que conlevan a utilización pedagóxica do móbil na aula poden ser (Herrera y Fennema, 2011):

- (a) portabilidade,
- (b) conectividade en calquera momento e lugar,
- (c) acceso flexible e oportuno aos recursos de aprendizaxe,
- (d) inmediatez da comunicación,
- (e) participación e compromiso dos alumnos,
- (f) experiencias de aprendizaxe activas,
- (g) aumento da alfabetización informática,
- (h) mellora das competencias de comunicación e creación de comunidades,

- (i) potencia da creación da identidade,
- (j) aprendizaxe colaborativo, ...

Herrera, S. y Fennema, M. C. (2011). "Tecnologías móviles aplicadas a la educación superior". En AAVV, Actas del XVII Congreso Argentino de Ciencias de la Computación (pp. 620-630). La Plata: Universidad Nacional de La Plata.

Un dos varios motivos expostos por Lisa Nielsen, recoñecida educadora norteamericana famosa polos seus traballos de divulgación en innovación educativa, para non prohibir o móbil na aula ven a dicir que temos que ensinar aos nosos alumnos xeitos responsables de empregar a tecnoloxía, dentro e fora da aula, os nosos alumnos xa usan os móbiles para comunicarse, pasarse imaxes ou participar nas redes sociais, os riscos, que os hai, non van desaparecer polo feito de ignoralos, os erros, que os tiveron, foron por unha aprendizaxe en solitario, por unha tecnoloxía que non herdán dos seus pais nin dos seus profesores. Neste tema, xunto con outros, o alumnado e o profesor deben establecer como, cando e para que usar o móbil na aula, colaborando e compartido para un uso responsable.

7. AVALIACIÓN

Avaliación inicial

Data prevista de realización

Realizarase sempre en setembro ó comezo de cada curso escolar.

Descrición do tipo de proba

Consistirá nunha proba de tipo test ou de preguntas de resposta corta ou ben mediante unha proba oral que permitirá comprobar os coñecementos previos dos alumnos.

Mecanismo para informar ás familias

A familia será informada a través das entrevistas cos titores correspondentes a cada grupo ou entrevista co profesor que imparte a materia correspondente.

Consecuencias dos resultados da proba

Esta proba ten por obxecto adecuar o nivel de partida do proceso de ensino-aprendizaxe. Isto permitirá detectar alumnos con necesidades educativas especiais ademais de realizar a atención a diversidade nuns casos mediante reforzos e noutros mediante actividades de profundización e ampliación.

Nos casos de traballo por proxectos en equipo estable e anual tamén servirá para a realización dos equipos de xeito que se configuren mixtos, compensados en canto intelixencias múltiples, nivel de coñecementos, motivación, etc.

Avaliación continua

Periodicidade coa que se farán probas escritas (cada cantos temas, cantas por trimestre ou avaliación, etc.)

Non está previsto a realización de probas escritas e se as houbera terían a consideración dunha práctica ou realización máis, neste caso individual e cunha ponderación respecto do curso determinada e comunicada previamente.

Como se cualifican as probas, os traballos individuais ou colectivos, o traballo no caderno de clase, a observación do traballo na aula (ponderación, redondeo...)

Tódalas probas e traballos individuais e colectivos poden ter distintos rangos de cualificación (distintos ao habitual de 0 a 10) en función da súa dificultade, tempo de execución, relevancia, etc., o importante será a posta en coñecemento do alumnado previamente á súa realización.

Aspectos que se van valorar dentro da observación do traballo na aula e instrumentos para a recollida desta información.

Dentro da observación do traballo na aula teranse en conta os seguintes aspectos: a asistencia diaria a clase, a puntualidade na entrada e na saída, o hábito de traballo continuado, a participación nas clases, o interese demostrado en cada tema e o comportamento xeral. Esta observación será recollida no diario de clase do profesor en papel ou na Aula Virtual do curso.

Como se calcula a cualificación de cada unha das avaliacións (ponderación, redondeo...)

Como norma xeral, salvo particularización en cada unha das materias, seguirase o seguinte criterio, as porcentaxes poden variar en cada avaliación:

- 20 % da cualificación corresponderá á participación en foros de reflexión e debate.
- 50 % da cualificación procederá de prácticas e actividades (analóxicas ou dixitais) individuais, por parellas ou tríos (pequeno grupo, normalmente rotativo dentro do equipo) onde o alumnado recibe apoio (compañeiros, profesor, internet, etc).
- 20 % da cualificación para o traballo por proxectos en equipo estable e anual de 4-5 compoñentes onde a cooperación, o respecto polas normas de traballo en equipo e de seguridade nun taller, o reparto de tarefas, a responsabilidade, o manexo axeitado das ferramentas e equipos, ... supoñan un maior peso respecto do produto final obtido.
- 10 % restante corresponderá á observación diaria da participación activa no proceso de ensino-aprendizaxe do grupo-clase.

Normalmente asinarase a cada proba avaliable unha puntuación que irá sumando ó resto de realizacións do alumno de xeito que aprobará a avaliación correspondente se acada o 45 % (*) dos puntos postos en xogo ata ese momento, que se corresponde cun 5 tras o redondeo. Trátase por tanto dunha avaliación continuada no que en cada momento se ten en conta o feito anteriormente.

(*) Dado que nos boletíns figura unha nota sen decimais no caso de realizarse un redondeo farase de maneira que o decimal asimilase ó enteiro superior se o seu valor é de 0.5 ou superior e ó anterior nos restantes casos. Exemplo: nota = 4.5 e nota redondeada = 5; nota = 4.4 e nota redondeada = 4.

Mecanismo/s para recuperar unha proba non superada

Non procede xa que non se programa ningunha proba escrita individual.

Mecanismo/s para recuperar unha avaliación non superada

As materias a impartir por este Departamento teñen o carácter de continuidade de xeito que en cada avaliación avalíase todo o desenvolvido ata ese momento, polo tanto, unha avaliación supérase aprobando a seguinte. É dicir, quen aprobe a última avaliación aproba o curso e quen a suspenda deberá presentarse á avaliación extraordinaria.

Avaliación final

Alumnado que deberá realizar a avaliación final

Non está contemplada esta opción (proba individual) na avaliación ordinaria dado o carácter eminentemente práctico da materia e a non obrigatoriedade da súa realización.

Descrición do tipo de proba

Non procede ao non estar contemplada.

Estándares que se van avaliar (todos, só os pendentes...)

Non procede.

Como se calcula a cualificación final (ponderación, redondeo, etc.)

Para determinar a cualificación ordinaria de xuño observarase a porcentaxe obtida respecto do total de realizacións (puntos) propostas ao longo do curso. Para aprobar a materia a porcentaxe debe ser como mínimo do 45 % que corresponde a unha nota redondeada de 5. Considérase un redondeo de maneira que o decimal asimilase ó enteiro superior se o seu valor é de 0.5 ou superior e ó anterior nos restantes casos. Exemplo: nota = 4.5 e nota redondeada = 5; nota = 4.4 e nota redondeada = 4

Avaliación extraordinaria

Descrición do tipo de proba: número de preguntas, valoración de cada unha delas, etc.

A proba de avaliación extraordinaria consistirá nunha serie de cuestións teóricas ou resolución de problemas prácticos que intenten abarcar o maior número de estándares de avaliación do curso susceptibles dunha proba escrita e limitada no tempo. De ser posible realizarase por medios dixitais na aula de informática.

Como se calcula a cualificación

Cada unha das partes, preguntas ou exercicios contará coa súa valoración de xeito que o alumno aprobará a materia obtendo o 45 % da valoración total proposta que corresponde a un 5 logo do redondeo. O criterio de redondeo será o mesmo que para a avaliación ordinaria.

Recuperación e avaliación de pendentes

Non procede.

Probidade académica

A probidade académica debe entenderse como un conxunto de valores e habilidades que promoven a integridade persoal e as boas prácticas no ensino, a aprendizaxe e a avaliación. A falta de probidade académica refírese ao plaxio, a colusión e ás trampas nos exames. Debe levarse a cabo dun xeito positivo dando a entender a importancia dos dereitos de autor e o respecto da propiedade intelectual. A implementación de medidas para evitar o plaxio axuda a combater actividades ilegais fora do ámbito escolar.

Nunha metodoloxía cooperativa o alumnado debe comprender que traballar xuntos cun obxectivo común supón compartir información e coñecementos pero non debe implicar permitirlle a outro compañeiro que copie o seu traballo ou o presente como propio.

Un traballo orixinal é aquel que está baseado nas ideas propias do alumno e no que se menciona debidamente a autoría das ideas e traballos doutras persoas. Polo tanto, en todos os traballos que se presenten para avaliar, independentemente do seu formato, deben empregarse unicamente as palabras, expresións e ideas propias do alumno. Cando utilice ideas ou traballos alleos, ben mediante unha cita directa ou unha paráfrase, deberá citar completa e correctamente a fonte ou fontes de tales ideas ou obras.

O anteriormente dito non debe limitar a inspiración, reinvenção ou modificación de creacións xa existentes senón que é aceptable imitar a obra de outro artista en certos contextos citando sempre a

obra orixinal e comprendendo que presentar como propio o traballo de outra persoa non é aceptable e constitúe unha conduta improcedente.

Esta actitude ten que ir acompañada da necesaria orientación sobre cando e como citar as fontes, e como parafrasear. Cando se utilicen palabras de outras persoas empregaranse comiñas, sangrado ou outro formato que diferencia as autorías e, ademais, referenciarase a fonte ao seu carón e non só na bibliografía. Utilizar as palabras e as ideas de outra persoa para fundamentar os argumentos propios é unha práctica esencial en todo traballo intelectual, e como integralas nas palabras e ideas propias é unha habilidade importante que debe ensinarse.

Polo tanto considéranse condutas improcedentes o plaxio, presentación como propio de ideas ou traballos alleos sen o oportuno recoñecemento da autoría, a colusión, cando un alumno permite a outro a copia do seu traballo ou o presente como propio e o emprego de materias non autorizados nos exames así como comportarse indebidamente durante a realización dos mesmos (molestar aos compañeiros, non seguir as instrucións do profesor, intercambiar información relativa ao contido da proba, etc).

Pautas de actuación nos supostos de plaxio, copia ou fraude

Probas presenciais individuais sen apoio

Durante as probas de avaliación individuais sen apoio non se permitirá a tenencia, manexo ou emprego de calquera tipo de material, medio ou recurso, sexa o non electrónico (calculadoras, tabletas, teléfonos, ordenadores, etc.), que fagan posible a copia, plaxio ou fraude, excepto para aquelas probas que, baixo indicación expresa do profesor, requiran o seu uso. Si se producira algunha irregularidade durante a celebración da proba de avaliación correspondente procederase á retirada inmediata do exercicio e a expulsión do alumno á aula de convivencia co parte oportuno, e a súa cualificación será 0,0 (suspense).

Actuarase do mesmo xeito e coas mesmas consecuencias no caso de copia directa (total ou parcial) da proba dun compañeiro ou de axuda oral, escrita ou de amosado da proba propia a outro compañeiro (colusión).

Traballos non presenciais individuais ou en grupo

Estes traballos, como en toda a produción do alumnado e independentemente do seu formato, respectarán a “Política de Probidade Académica” do Departamento de Tecnoloxía de xeito que empreguen unicamente as palabras, expresións e ideas propias. Cando un alumno utilice no seu traballo ideas ou obras doutras persoas, xa sexa cunha cita directa ou empregando unha paráfrase, deberá citar completa e correctamente a fonte ou fontes de tales ideas ou obras. Neste punto convén insistir que o plaxio é facer pasar por propio algo realizado por outra persoa e que o improcedente non é o uso de obras ou ideas alleas senón a ausencia da súa referencia ou recoñecemento da autoría.

Do anterior conclúese que un traballo total ou parcialmente plaxiado será cualificado con 0 puntos. Sen embargo, como todo proceso, a aplicación desta norma será progresiva nos distintos cursos do ensino secundario. A posibilidade de corrección con penalización deberá observarse na ESO e no Bacharelato. Dado que o alumnado xa tivo que respectar esta política o curso pasado, neste curso a puntuación máxima dun traballo corrixido por razóns de plaxio será do 70 %.

Validacións

Esta materia específica de 2º de bacharelato considérase como materia optativa e, polo tanto, é susceptible de ser validada pola simultaneidade cos estudos profesionais de música ou danza segundo a [Orde do 7 de xullo de 2010](#) e [Resolución do 11 maio de 2018](#) (disposición adicional).

Convén aclarar que cada materia dos estudos profesionais só pode empregarse unha única vez para validar unha materia da ESO ou Bacharelato e que a materia validada non será tida en conta para a obtención da nota media do curso ou etapa.

A materia de Imaxe e Son pode validarse con:

- 2º curso das materias de orquestra, banda, coro ou acondicionamento físico.

Anexo VII da [Orde do 7 de xullo de 2010](#).

Criterios de promoción

A promoción nesta materia obterase cando o alumno/a acade un 5 sobre 10 na avaliación ordinaria de xuño ou extraordinaria de setembro.

Mais detalle no Art. 35 Promoción do DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

8. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

Indicadores de logro do proceso de ensino	Escala			
	1	2	3	4
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

Indicadores de logro da práctica docente	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrecense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrecense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse/coméntanse co alumnado a corrección das probas, traballos, etc.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar/comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.				
15. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
16. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				
17. Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

9. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación didáctica

Periodicidade coa que se revisará.

Esta programación didáctica será revisada anualmente ao remate do curso académico, no momento en que se realice a memoria final e na que estará incluída. A referida revisión recollerá tanto a reflexión final como as recollidas nas Actas do Departamento logo das distintas avaliacións parciais.

Indicadores de logro da programación didáctica	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das U.D / temas / proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das U.D / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto (no caso de que se use).				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación do procedemento de acreditación de coñecementos previos [Só para determinadas materias de 2º de bacharelato].				
16. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
21. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
22. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
23. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares.				

24. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
25. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
27. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
28. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
29. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
30. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				
Observacións:				

Contidos que foi preciso engadir ou eliminar con respecto á programación prevista.

- ..
- ..
- ..

Medidas que se adoptarán como resultado da revisión.

Modificación e/ou incorporación á Programación Didáctica do vindeiro curso.

10. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Medidas ordinarias

Organizativas

- **Adecuación para algún alumno/a ou grupo da estrutura organizativa do centro e/ou da aula.**
 - a) Tempos diferenciados, horarios específicos, etc.**
A concretar logo da avaliación inicial, se procede.
 - b) Espazos diferenciados.**
A concretar logo da avaliación inicial, se procede.
 - c) Materiais e recursos didácticos diferenciados.**
A concretar logo da avaliación inicial, se procede.
- **Desdoblamento de grupos.**
Non hai.
- **Reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula.**
 - Reforzo aos repetidores.
 - Non hai posibilidade de profesorado de apoio na aula.
- **Reforzo educativo e/ou apoio fora da aula a algún alumno.**
 - Reforzo nos recreos segundo dispoñibilidade do profesor.
 - Atención por correo electrónico/mensaxería da Aula Virtual/videoconferencia segundo dispoñibilidade do profesor.

- **Medidas para o alumnado enviado á Aula de Convivencia.**
 - Realización, tanto para ese momento como para casa, de actividades relacionadas co tema que se estea a desenvolver nese momento ou que o profesor considere importante para corrixir a causa dese envío.

Curriculares

- **Adaptacións metodolóxicas para algún alumno / grupo, como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.**
Estas adaptacións xa están contempladas como metodoloxías ordinarias para o grupo.
- **Adaptación dos tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a.**
A concretar logo da avaliación inicial, se procede.
- **Programas de reforzo para o alumnado que tivo promoción sen superar todas as materias.**
A concretar logo da avaliación inicial do grupo se a xunta de avaliación así o propón.
- **Programa específico para alumnado repetidor da materia.**
Non se contempla como tal, farase un seguimento máis persoal dentro do grupo.
- **Aplicación personalizada dese programa específico para repetidores da materia.**
Non procede.

Medidas extraordinarias

Organizativas

- **Alumnado que recibe apoio por parte do profesorado especialista en PT / AL.**
A concretar logo da avaliación inicial do grupo pola xunta de avaliación.
- **De ser o caso, grupos de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro).**
Non está contemplada esta medida neste nivel.
- **De ser o caso, grupos de adaptación da competencia curricular (alumnado estranxeiro).**
Non está contemplada esta medida neste nivel.
- **Outras medidas organizativas: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.**
Organizaranse segundo necesidades e características do alumnado.

Curriculares

- **Adaptacións curriculares na materia.**
A concretar logo da avaliación inicial, se procede.
- **De ser o caso, agrupamento flexible ou específico autorizado na materia.**
Non se contempla para esta materia.
- **Alumnado con flexibilización na escolarización.**
A concretar logo da avaliación inicial, se procede.
- **Descrición do protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia os reforzos, apoios, adaptación, etc. (coordinación cos PT / AL / outro profesorado de apoio / profesorado do agrupamento / etc.**
Non procede.

11. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Non se contempla inicialmente ningunha actividade.

12. DATOS DO DEPARTAMENTO

Materia	Curso	Grupos	Profesor/a
Tecnoloxía	2º ESO	A – B – C – D – E	Juan Luís Naveira
Programación	2º ESO	AB – CD	Ángel Acción
Tecnoloxía	3º ESO	B – D	Ángel Acción
Tecnoloxía	3º ESO	A – C	Avelino Amigo
Tecnoloxía	4º ESO	AB – E	Gumersindo Fernández
TIC	4º ESO	CD1 – CD2	Gumersindo Fernández
TIC	4º ESO	AB – E	Avelino Amigo
Tecnoloxía Industrial I	1º Bacharelato	B	Gumersindo Fernández
TIC I	1º Bacharelato	A – B – C	Ángel Acción
Robótica	1º Bacharelato	Non hai	--
TIC II	2º Bacharelato	AB	Ángel Acción
Tecnoloxía Industrial II	2º Bacharelato	AB	Gumersindo Fernández
Imaxe e Son	2º Bacharelato	CD	Ángel Acción

13. REFERENCIAS NORMATIVAS

- Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación (LOE), modificada parcialmente pola Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa (LOMCE).
- Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obligatoria e do Bacharelato (BOE do 3 de xaneiro de 2015).
- Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato (BOE do 29).
- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 29). No caso das programacións didácticas de Educación Primaria, Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 9).
- Orde do 15 de xullo de 2015 pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta (DOG do 21).
- Resolución do 27 de xullo de 2015, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións no curso académico 2015/16 para a implantación do currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 29).
- ORDE do 13 de xullo de 2016 pola que se amplía a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato e se regula o seu currículo e a súa oferta.
- RESOLUCIÓN do 20 de xullo de 2017, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento, no curso académico 2017/18, do currículo establecido no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia.
- Orde do 7 de xullo de 2010 pola que se establecen medidas de ordenación académica para o alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música e de danza e as ensinanzas de réxime xeral. (Ver instrucións da D.X. de Educación, F.P. e Innovación Educativa de 24/09/2015).
- RESOLUCIÓN do 11 de maio de 2018, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa (Disposición adicional. Medidas de ordenación académica para o alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música e de danza e as ensinanzas de réxime xeral).

[Normativa de desenvolvemento da LOMCE en Galicia, portal da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.](#)
[Protocolo de Protección de Datos.](#)

Programación revisada e aprobada polos docentes:

Ángel Acción
(Xefe Dpto.)

Avelino Amigo

Gumersindo Fernández

Juan Luís Naveira

Culleredo a 28 de setembro de 2018